

ขุตสารสื่อธรรม

เพื่อนำสันติสุข

เพื่อเผยแผ่พุทธธรรม บัณฑิตธรรม, เพื่อเป็นสื่อผ่านทางพระพุทธศาสนา เพื่อรักษาทรงจำ กล่าวบอกพุทธพจน์, เพื่อแสดงบทบาทของพุทธบริษัท

"ขุตสารแจกฟรี"

ประธานที่ปรึกษา
พระครูธรรมธรสุมนต์ นนฺทิกโก

คณะผู้จัดทำ

กลุ่มสหธรรมิกจากแดง
วัดจากแดง
ถ.เพชรหิรัญ ๕๐๑ เพชรหิรัญ ๑๐
ต.ทรงคนอง อ.พระประแดง
สมุทรปราการ ๑๐๑๓๐
โพธิyalัย ๐๒-๔๖๓-๖๑๘๑,
๐๒-๘๑๖-๔๘๗๒

ผู้อุปถัมภ์การพิมพ์

พระครูธรรมธรสุมนต์ นนฺทิกโก
พระมหาประนอม ธมฺมาลงกาโร
คุณค่านวณ คล่องเวสสะ
คุณบุญล้อม ศุภานุสนธิ
คุณพิรพร คล่องเวสสะ
คุณวรพล ศุภานุสนธิ
คุณวรมน ศุภานุสนธิ
คุณสนธิภัทร ศุภานุสนธิ
คุณฉัตรกมล ศุภานุสนธิ
และเจ้าหน้าที่ บริษัท อมรโปรดักส์ จำกัด,
บริษัท สำนักพิมพ์อาหาร จำกัด

สารบัญ

ประทีปนำทาง	๔
กฐิน	๖
ประวัติพุทธสาวก :	
พระสารีบุตรเถระผู้เลิศทางปัญญา (พระสารีบุตรปรินิพพาน) (ต่อจากฉบับที่แล้ว)	๑๕
กระทงเอ๋ย อย่าหลงทาง	๒๑
ธรรมะชาดก : มหากปิชาดก (โทษของผู้ประทุษร้ายผู้มีพระคุณ)	๒๕
วินัยน่ารู้ :	
เรื่องของอรุณและราตรี	๒๘
เสียงกระซิบจากเงรน้อย	๓๐
ถวายเป็นทาน ๓ วัดสามพระยา	๓๑

สถานีวิทยุชุมชนวัดจากแดง FM ๘๖.๗๕ MHz ออกอากาศทุกวัน เวลา ๐๖.๐๐ น.- ๒๒.๓๐ น.

watchakdaeng.com email : watjakdang@gmail.com

๑/ระทีปนำทาง

สมาชิกจุลสาร จากแดงสัมพันธ์

เดือนสิบเอ็ดเสด็จจรพระพรรษา
ชาวพาราเชิงแซ่แห่งกฐิน
ลงเรือเพียบพายยกเหมื่อนนกกบิน
กระแสนิธูสาดปรายกระจายฟอง
สนุกสนานขานยาวฉาวสนั่น
บ้างแข่งขันต่อสู้เป็นคู่สอง
แพ้นะปะตาพูดจาลอง
ตามทำนองเล่นกฐินสิ้นทุกปี

จุลสารจากแดงสัมพันธ์พบกับสมาชิกในเดือนนี้ซึ่งใกล้จะสิ้นปี เป็นเดือนแห่งกฐินทาน เป็นกาลทานที่พระพุทธองค์ทรงอนุญาตไว้แก่พระภิกษุที่อยู่จำพรรษาครบไตรมาสแล้ว ซึ่งมีผล มีอานิสงส์มากจึงเป็นที่นิยมของชาวพุทธ เป็นประเพณีสืบทอดมาจนทุกวันนี้ และเทศกาลแห่งประเพณีลอยกระทงของชาวไทย ซึ่งชาวพุทธถือว่าเป็นการบูชารอยพระพุทธบาทของพระพุทธเจ้า บูชาพระเกศแก้วจุฬามณีที่อยู่บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ หรือบูชาคุณของสายน้ำซึ่งให้คุณประโยชน์แก่สัตว์ทั้งหลายก็ตาม ล้วนแต่เป็นเหตุแห่งบุญกุศล แต่ก็อยากจะฝากธรรมะในวันปวารณาที่ผ่านมานั้นให้แก่มวลสมาชิกไว้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ทั้งในครอบครัวและสังคม ซึ่งในวันมหาปวารณานั้น พระพุทธองค์

ได้ทรงแนะนำให้สาวกผู้ปรารถนาดีต่อกัน หวังความผาสุกที่เห็นความประพฤติ
ที่ไม่เหมาะสมของเพื่อนพรหมจารีด้วยกัน ได้ว่ากล่าวตักเตือนโทษกันและกัน
เพื่อให้การดำรงอยู่ในพระธรรมวินัยอันเดียวกันได้อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
และในสังคมใดก็ตาม ถ้าใช้หลักการปวารณาต่อกัน ไม่ว่าจะเป็นสังคมครอบครัว
เช่น พ่อ แม่ ลูก สังคมสถาบันต่าง ๆ หรือสังคมประเทศ หากได้มีการปวารณา
ต่อกันว่า ถ้าเห็นโทษหรือความผิดอะไรๆ ของกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นทางกาย
ทางวาจา หรือด้วยสงสัยในการกระทำบางอย่าง ขอโปรดกรุณาชี้แนะ ว่ากล่าว
ตักเตือนด้วย เพื่อจะได้แก้ไขและไม่ทำผิดซ้ำอีก โดยผู้จะชี้แนะว่ากล่าว ตั้ง
เมตตาไว้เบื้องหน้า หวังประโยชน์จะเกิดกับเขา แล้วชี้แนะออกไปด้วยเมตตาจิต
และผู้ถูกชี้แนะก็ผูกใจไว้ว่าจะไม่โกรธ จะเคารพผู้ที่ชี้แนะดุจผู้ที่บอกขุมทรัพย์แก่
เรา แล้วแก้ไขในสิ่งที่ถูกชี้แนะ แล้วครอบครัวนั้น สถาบันนั้น ประเทศนั้น พึง
หวังความเจริญได้ถ่ายเดียว

จุดสสารจากแดงสัมพันธ์จึงขอมอบหลักธรรมะ คือการปวารณาต่อกัน
อันจะนำมาซึ่งความผาสุก เป็นธรรมะปฏิสันถารแก่สมาชิกทุก ๆ ท่าน

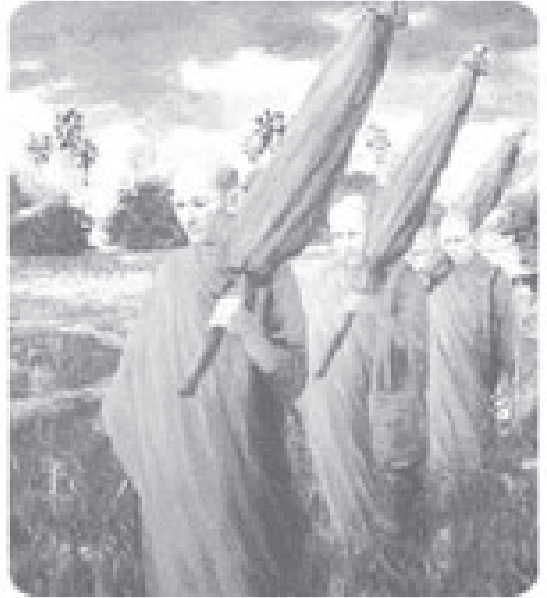
อนึ่ง ขอนุโมทนาต่อผู้อุปถัมภ์ในการจัดพิมพ์ทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ด้วยความปรารถนาดี
จากคณะผู้จัดทำ

ความเป็นมาของกฐิน

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคประทับอยู่ ณ พระเชตวันวิหาร เมืองสาวัตถี ภิกษุชาวเมืองปาฐา ๓๐ รูปปรารถนาจะไปเฝ้าพระองค์ในที่นั้นจึงพากันไปยังเมืองสาวัตถีในเวลาใกล้เช้า พรรษา โดยมุ่งหวังจะให้ทันเข้าพรรษาที่เมืองสาวัตถีนั้น แต่เมื่อเดินทางมาถึงเมืองสาเกตซึ่งอยู่ระหว่างทาง ห่างจากเมืองสาวัตถีประมาณ ๖ โยชน์ วัน

เข้าพรรษาก็มาถึงเสียก่อนจึงเข้าจำพรรษาที่เมืองสาเกตนั่นเอง ครั้นออกพรรษาพิจารณาแล้วก็รีบเดินทางต่อไปทันทีในขณะที่ฝนยังตกชุกอยู่ ภิกษุเหล่านั้นต้องบุกน้ำลุยโคลนฝ่าสายฝนไปด้วยความลำบากยิ่ง ร่างกายเปราะเปื้อนโคลนตม ผ้านุ่งและผ้าห่มก็เปียกน้ำโคลนจนหมองคล้ำคร่ำคร่า แต่ก็พยายามเดินทางไปจนถึงเมืองสาวัตถี เมื่อไปถึงพระเชตวันวิหารได้เข้าเฝ้าแล้ว พระผู้มีพระภาคทรงมีปฏิสันถารกับภิกษุเหล่านั้นและไต่ถามถึงความเป็นอยู่ตลอดจนการเดินทาง ภิกษุเหล่านั้นก็กราบทูลเรื่องราวทั้งหมดให้ทรงทราบ ครั้นทรงทราบเรื่องราวดังกล่าวจึงทรงแสดงธรรมมีกถา โดยปรารภเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ แล้วรับสั่งกับภิกษุทั้งหลายว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ภิกษุผู้จำพรรษาแล้วกรานกฐินได้ ภิกษุผู้ได้กรานกฐินย่อมได้อานิสงส์ ๕ ประการ คือ เทียวไปไม่ต้องบอกลา, ไม่ต้องถือไตรจีวรไปครบสำหรับ, ฉันทนโภชนได้, เก็บอธิเรกจีวรไว้ได้ตามต้องการ และมีสิทธิได้จีวรที่เขาถวายแก่สงฆ์ในวัดนั้น”

เหตุที่ชื่อว่า กฐิน

กถินนฺติ ปญฺจานิสงฺเส อนฺโตกรณสมตฺถตตาย ธิรฺนฺติ อตฺโถ.

(สารตฺถ ๓/๔๐๔, วิมฺติ. ๒/๒๕๒, วชิรพฺพุติ. ๖๒๖)

คำว่า “กฐิน” หมายความว่า **มั่นคง** เราจะสามารถกระทำอานิสงส์ ๕ ประการ ไว้ภายในเขตของตน

อธิบายว่า ภิกษุจำพรรษาแล้ว เมื่อได้กรานกฐิน ย่อมได้อานิสงส์ สำหรับจีวรกาลเพียง ๔ ประการ (เว้นอสมาทานจาร คือ การเที่ยวไปโดยไม่ ต้องนำเอาไตรจีวรไปครบสำหรับ) และได้อานิสงส์เพียง ๑ เดือน หลังออกพรรษา ไปถึงกลางเดือน ๑๒ เท่านั้น แต่ถ้าได้กรานกฐินย่อมได้อานิสงส์ ๕ ประการ นับตั้งแต่วันที่ได้กรานกฐินไปจนถึงกลางเดือน ๔ อันเป็นเขตกฐิน ซึ่งอานิสงส์ ๕ ประการนั้น จะแสดงโดยละเอียดในภายหลัง

กฐินกาล และผู้ควรได้อานิสงส์กฐิน

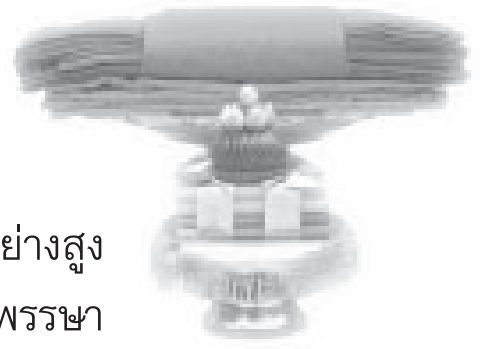
ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ถึงกลางเดือน ๑๒ ชื่อว่า กฐินกาล คือ เวลาที่ทำกฐินกรรมได้ หรือ เป็นระยะเวลาที่ทอดกฐินได้

ภิกษุทุกรูปผู้เข้าปุริมพรรษา (พรรษาแรก) แล้วทำปวารณาในวัน ออกพรรษาเป็นผู้สมควรได้รับอานิสงส์กฐิน แม้สามเณรผู้เข้าปุริมพรรษาแล้ว อุปสมบทภายในพรรษานั้น กระทำปวารณาในวันออกพรรษา ก็สมควรได้รับ อานิสงส์กฐินด้วยเช่นกัน ส่วนภิกษุที่พรรษาขาดและภิกษุที่เข้าปัจฉิมพรรษา (พรรษาหลัง) ไม่มีสิทธิ์ได้รับอานิสงส์กฐิน แต่ถ้าไม่ได้ปวารณา เพราะเหตุจำเป็น อย่างไม่ใดอย่างหนึ่ง พรรษาไม่ขาดก็ควรได้รับอานิสงส์กฐินเช่นเดียวกัน

จำนวนภิกษุที่ทำกฐินกรรมได้

ภิกษุตั้งแต่ ๕ รูปขึ้นไปสามารถทำกฐินกรรมได้ ถ้าภิกษุที่เข้าปุริมพรรษา มีไม่ถึง ๕ รูป ให้นิมนต์ภิกษุที่เข้าปัจฉิมพรรษามาเป็นคณปุระกะ (บุคคลที่ช่วยให้ครบจำนวนที่กำหนด) ได้ ถ้าในวัดของตนมีภิกษุไม่ครบจำนวนหรือไม่เข้าใจ

ในวิธีการนักษัตรได้ แต่ภิกษุที่เข้าปัจฉิมพรรษา และภิกษุที่มาจากวัดอื่นไม่ได้อาณิสต์กฐิน ดังมี คำที่ท่านกล่าวไว้ว่า

ภิกษุอย่างต่ำ ๕ รูป จึงกรานกฐินได้ อย่างสูง แม้ตั้งแสนก็ได้ ต่ำกว่า ๕ ไม่ได้ ภิกษุทั้งหลายผู้เข้าพรรษา แรกแล้ว ปวารณาในวันปวารณาแรกกรานกฐินได้ ส่วนภิกษุที่พรรษาขาดหรือ เข้าพรรษาหลังกรานกฐินไม่ได้ ในอรรถกถา महाปจจรียกกล่าวไว้ว่า แม้ภิกษุที่ จำพรรษาในวัดอื่นก็กรานกฐินไม่ได้ แต่ทว่าภิกษุเหล่านั้นทั้งปวงเป็นคณปุรกะ ของภิกษุผู้เข้าพรรษาแรกได้ แต่ไม่ได้อาณิสต์กฐิน ถ้าภิกษุที่เข้าพรรษาดัน ไม่เข้าใจวิธีการนักษัตร ฟังนิมนต์พระชั้นธกภาพณเถระทั้งหลายผู้เข้าใจวิธีการมา ท่านสวดกรรมวาจาให้กรานกฐิน และรับทานแล้วจักไป ส่วนอาณิสต์ยอม สำเร็จแก่ภิกษุอื่นนอกนี้เท่านั้น

ภิกษุเพียงรูปเดียวก็สามารถรับกฐินได้

พึงทราบไว้ว่า การกำหนดจำนวนภิกษุอย่างต่ำ ๕ รูป ให้กรานกฐินได้นั้น ท่านมุ่งหมายในการทำสังฆกรรมตอนให้กฐินจีวรแก่ภิกษุรูปใดรูปหนึ่งเท่านั้น มิได้หมายความว่าภิกษุเหล่านั้นต้องจำพรรษาในวัดเดียวกันทั้ง ๕ รูป จึงจะทำ กฐินได้ เพราะฉะนั้น แม้ในวัดที่มีภิกษุจำพรรษาเพียงรูปเดียวก็สามารถรับกฐิน แล้วนิมนต์ภิกษุจากวัดอื่นมาเป็นคณปุรกะได้ ดังมีคำที่ท่านกล่าวไว้ในพระวินัย มหาวรรค จีวรขันธกะว่า

ภิกขุ เอโก วสุสั วสติ. ตตฺถ มนุสฺสา สัมมสุส เทมาติ จีวรานิ เทนฺติ. อนุชานามิ ภิกขเว ตสฺสเว ตานิ จีวรานิ ยาว กถินิสฺส อุพฺภาราย.
(วิ. มหาวคค. ๕/๑๗๒)

ภิกษุจำพรรษารูปเดียว ถ้าคนทั้งหลายในถิ่นนั้นถวายจีวร โดยกล่าวว่า “ข้าพเจ้าทั้งหลายถวายแก่สงฆ์” ดังนี้ ภิกษุทั้งหลายเราอนุญาตจีวรเหล่านั้น แก่เธอรูปเดียวจนถึงเวลาเดาะกฐิน

ตสฺเสว ตานิ จีวรานิ ยาว กถินสฺส อุพฺภาราयाติ สเจ คณปุรเก
ภิกฺขุ ลภิตฺวา กถินํ อตฺถตํ โหนฺติ, ปญฺจ มาเส โน เจ อตฺถตํ โหนฺติ,
เอกํ จีวรมาสเมว. (วิ. มหาวคฺค.อฎ. ๓/๒๒๐)

คำว่า “ตสฺเสว ตานิ จีวรานิ ยาว กถินสฺส อุพฺภาราया” หมายความว่า ถ้าได้ภิกษุอื่นมาเป็นคณปุระกษานกฐินก็ได้อาวาสสงฆ์ ๕ เดือน ถ้าไม่ได้
กษานกฐิน ได้อาวาสสงฆ์จีวรกาลเพียงเดือนเดียวเท่านั้น

ผู้ถวายและวิธีถวายกฐินจีวร

เทวดาก็ดี มนุษย์ก็ดี สหธรรมิกทั้ง ๕ คือ ภิกษุ ภิกษุณี ลิกขมานา
สามเณร สามเณรี ก็ดี บุคคลใดบุคคลหนึ่งถวายก็ใช้ได้

ผ้าที่ใช้กรานกฐินได้

ผ้าใหม่, ผ้าเทียมใหม่ (ผ้าที่เคยซักมาแล้ว ๒-๓ ครั้ง), ผ้าเก่าที่ซักฟอก
สะอาดแล้ว, ผ้าบังสุกุล, ผ้าที่นำมาจากร้าน ผ้าเหล่านี้ใช้กรานกฐินได้

ผ้าที่ใช้กรานกฐินไม่ได้

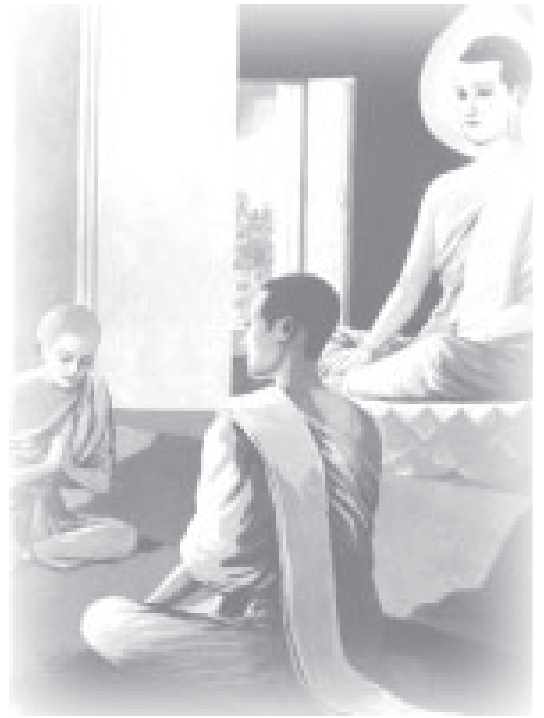
ผ้าที่ยืมเขามา, ผ้าที่ได้มาโดยอาการมิชอบ เช่น ทำนิมิต หรือพูดเลียบเคียง,
ผ้าที่เก็บไว้ค้างคืน, ผ้าที่เป็นนิสสัคคีย์, ผ้าที่ไม่มีซ้นท์หรือมีไม่ถึง ๕ ซ้นท์
ผ้าเหล่านี้ห้ามใช้กรานกฐิน ถึงแม้จะกรานแล้วก็ไม่เป็นอันกราน

ผู้ที่สงฆ์ควรให้กฐินจีวร

สงฆ์ให้กฐินจีวรแก่ผู้ใด ผู้นั้นต้องเป็นผู้กรานกฐิน

สงฆ์ควรให้กฐินจีวรแก่ใคร? ควรให้แก่ภิกษุที่มีจีวรเก่าคร่ำคร่าและ
สมบูรณ์ด้วยองค์ ๘ ประการ มีการรู้บุพพกรรม เป็นต้น ถ้าภิกษุที่มีจีวรเก่าคร่ำคร่า
ไม่รู้บุพพกรรม เป็นต้น หากต้องการจะให้แก่ภิกษุนั้น พระเถระผู้รู้ควรแนะนำ
วิธีต่างๆ แก่ภิกษุนั้นแล้วจึงให้ เมื่อไม่มีภิกษุที่มีจีวรเก่าคร่ำคร่า ควรให้แก่
พระเถระผู้ใหญ่ แม้ในบรรดาพระเถระผู้ใหญ่ ถ้าผู้ใดมีหมู่คณะมาก สามารถทำ
กฐินต์ถาวรกิจให้สำเร็จได้ภายในวันนั้น ก็ควรให้แก่ผู้นั้น

ถ้าพระเถระผู้ใหญ่ไม่สามารถทำ กฐินัตถการกิจนั้น แต่พระผู้น้อยสามารถ ก็ควรให้แก่พระผู้น้อย เมื่อจะให้แก่ผู้ใด ควรให้ด้วยญัตติทุติยกรรมวาจาภายในสีมา ถ้าในวัดของตนไม่มีสีมา ต้องนำไปสู่ที่มีสีมา แล้วจึงให้ แต่ว่าเวลากรานกฐินควรกราน ในวัดของตน

ภิกษุผู้ควรกรานกฐิน

ภิกษุที่สมควรเป็นผู้กรานกฐินนั้น ต้องประกอบด้วยองค์คุณ ๘ ประการ ดังมี คำที่ท่านกล่าวไว้ในพระวินัยปิฎกคัมภีร์ปริวารว่า บุคคลผู้ประกอบด้วยองค์ ๘ ประการ เป็นผู้ควรกรานกฐิน

องค์คุณ ๘ ประการ

องค์คุณ ๘ ประการ ของผู้ควรกรานกฐินมีดังนี้

- ☸ รู้จักบุพพกรรม คือ กิจที่จะต้องทำเป็นเบื้องต้นแรก
- ☸ รู้วิธีถอนจีวรเก่า
- ☸ รู้วิธีอธิษฐานจีวรใหม่
- ☸ รู้วิธีกรานกฐิน
- ☸ รู้จักเงื่อนไขในการถอนหรือยกเลิกกฐิน
- ☸ รู้จักเหตุที่ทำให้อนิสงส์กฐินคงอยู่
- ☸ รู้จักการถอนหรือยกเลิกกฐิน
- ☸ รู้จักอนิสงส์กฐิน

เพราะฉะนั้น ภิกษุทั้งหลายควรศึกษาให้เข้าใจในเรื่องเหล่านี้ ถ้ายังไม่เข้าใจก็ควรสอบถามท่านผู้รู้

บุพพกรรม

บุพพกรรม คือ กิจที่จะต้องทำเป็นเบื้องต้น มี ๗ ประการ คือ

๑. การซักผ้า ได้แก่ การซักผ้าที่ตองการจะทำเป็นกฐินจีวร
๒. การกะผ้า ได้แก่ การกะผ้าว่าจะเย็บเป็น ๕ ชั้น ๗ ชั้น เป็นต้น หรือจะเย็บเป็นสังฆาฏิ จีวร สบง อย่างใดอย่างหนึ่ง
๓. การตัดผ้า ได้แก่ การตัดผ้าตามที่กะไว้
๔. การเนา ได้แก่ การเย็บห่างๆ พอเป็นแนว หลังตัดแล้ว
๕. การเย็บผ้า ได้แก่ การเย็บผ้าที่เนาหรือด้นไว้แล้ว
๖. การย้อมผ้า ได้แก่ การย้อมผ้าที่เย็บเสร็จเรียบร้อยแล้ว
๗. การทำกัปปินทุ ได้แก่ การทำจุดดำหนิที่จีวร

มาติกา ๘

เงื่อนไขในการถอนกฐิน หรือยกเลิกกฐิน หรือเดะกฐิน (เฉพาะบุคคล) ชื่อว่า มาติกา มี ๘ ประการ ดังนี้

๑. ปกุกมนุติก การยกเลิกกฐินอันมีการหลีกไปเป็นที่สุด หมายความว่า ภิกษุผู้ได้กรานกฐินแล้ว ถือเอาจีวรที่เย็บย้อมเสร็จแล้วหลีกไปด้วยคิดว่า “เราจะไม่กลับมาที่วัดนี้อีก” อย่างนี้ชื่อว่าเป็นการยกเลิกกฐินที่มีการหลีกไปเป็นที่สุดแก่ภิกษุนั้น (จีวรปติโพธขาดก่อน อาวาสปติโพธขาดทีหลัง)

๒. นิฏฐานนุติก การยกเลิกกฐินอันมีความสำเร็จเป็นสุด หมายความว่า ภิกษุผู้ได้กรานกฐินแล้ว ถือเอาผ้าสำหรับทำจีวรที่ยังไม่ได้เย็บ ไม่ได้ย้อมไปสู่วัดอื่น เมื่อถึงวัดนั้นแล้วคิดว่า “เราจะไม่กลับไปวัดเดิมอีก จะเย็บย้อมจีวรในที่นี้แหละ” ดังนี้ แล้วทำการเย็บย้อมจีวรจนสำเร็จในวัดนั้น อย่างนี้ชื่อว่าเป็นการยกเลิกกฐินอันมีความสำเร็จเป็นที่สุดแก่ภิกษุนั้น (อาวาสปติโพธขาดก่อน จีวรปติโพธขาดทีหลัง)

๓. สนุฏฐานนุติก การยกเลิกกฐินอันมีการตกลงในเป็นที่สุด หมายความว่า ภิกษุผู้ได้กรานกฐินแล้ว ถือเอาผ้าสำหรับทำจีวรที่ยังไม่ได้เย็บไม่ได้ย้อมหลักไป เมื่อถึงภายนอกอารามแล้วตกลงใจว่า “เราจะไม่เย็บไม่ย้อมผ้าผืนนี้ละ และจะไม่กลับมาที่วัดนี้อีก” อย่างนี้เชื่อว่าเป็นการยกเลิกกฐินอันมีการตกลงใจเป็นที่สุดแก่ภิกษุหนึ่ง (ปติโพธทั้งสองขาดพร้อมกัน)

๔. นาสนุติก การยกเลิกอันมีความเสียหายเป็นที่สุด หมายความว่า ภิกษุผู้ได้กรานกฐินแล้ว ถือเอาผ้าสำหรับทำจีวรที่ยังไม่ได้เย็บไม่ได้ย้อมหลักไป ในเวลาที่ถึงภายนอกอารามแล้วคิดว่า “เราจะไม่กลับไปวัดนี้อีก เราจะเย็บย้อมจีวรในที่นี้แหละ” เมื่อกำลังเย็บย้อมอยู่นั้น จีวรได้เกิดเสียหายไป เพราะโจรภัย อัคคีภัย เป็นต้น อย่างนี้เชื่อว่าเป็นการยกเลิกกฐินที่มีการเสียหายเป็นที่สุดแก่ภิกษุหนึ่ง (อวาสปติโพธขาดก่อน จีวรปติโพธขาดทีหลัง)

๕. สวณนุติก การยกเลิกอันมีการได้ยินข่าวเป็นที่สุด หมายความว่า ภิกษุผู้ได้กรานกฐินแล้ว ถือเอาผ้าสำหรับทำจีวรที่ยังไม่ได้เย็บไม่ได้ย้อมหลักไป ด้วยคิดว่า “เราจะกลับมาที่วัดนี้อีก” ในเวลาที่ถึงภายนอกอารามคิดว่า “เราจะเย็บย้อมจีวรในที่นี้แหละ” แล้วทำการเย็บย้อมจนเสร็จ เมื่อเย็บย้อมเสร็จแล้ว ได้ยินข่าวว่า พระสงฆ์พร้อมใจกันถอนกฐินเสียแล้ว อย่างนี้เชื่อว่าเป็นการยกเลิกกฐินอันมีการได้ยินข่าว เป็นที่สุดแก่ภิกษุหนึ่ง (จีวรปติโพธขาดก่อน อวาสปติโพธขาดทีหลัง)

๖. อาสาวจฺเจติก การยกเลิกกฐินอันมีความสิ้นหวังเป็นที่สุด หมายความว่า ภิกษุผู้ได้กรานกฐินแล้ว หวังอยู่ว่าจะได้ผ้าสำหรับทำจีวรในที่อื่น จึงหลักไปด้วยคิดว่า “เราจะไปยังที่หวังไว้และจะไม่กลับมาที่วัดนี้อีก” เมื่อไปถึงที่นั้นแล้วก็ต้องสิ้นหวังเพราะไม่ได้ตามที่หวัง อย่างนี้เชื่อว่าเป็นการยกเลิกกฐิน อันมีการสิ้นหวังเป็นที่สุดแก่ภิกษุหนึ่ง (อวาสปติโพธขาดก่อน จีวรปติโพธขาดทีหลัง)

๗. สීමาตักกมฺนุติก การยกเลิกกฐินอันมีการ
พันกำหนดเป็นที่สุด หมายความว่า ภิกษุได้กรานกฐิน
แล้ว ถือเอาผ้าสำหรับทำจีวรที่ยังไม่ได้เย็บไม่ได้
ยอมหลีกเลี่ยงไปด้วยคิดว่า “เราจะไม่กลับมาที่วัดนี้อีก”

ในเวลาที่ยังถึงภายนอกอารามแล้วได้ทำการเย็บยอมจีวรในที่นั้น เมื่อเย็บยอมจีวร
เสร็จคิดอยู่ว่าจะกลับแต่ไม่ได้กลับ จนกระทั่งพ้นกลางเดือน ๔ ไป อย่างนี้ชื่อว่า
เป็นการยกเลิกกฐินอันมีการพันกำหนดที่ควรได้อานิสงส์กฐินเป็นที่สุดแก่ภิกษุนั้น
(จีวรพลิโพธขาดก่อน อาวาสพลิโพธขาดทีหลัง)

๘. สหุพฺพการ การยกเลิกกฐินพร้อมกับภิกษุทั้งหลาย หมายความว่า
ภิกษุได้กรานกฐินแล้ว ถือเอาผ้าสำหรับทำจีวรที่ยังไม่ได้เย็บไม่ได้ยอมหลีกเลี่ยงไป
ด้วยคิดว่า “เราจะไม่กลับมาที่วัดนี้อีก” แต่ได้กลับมาในเวลาที่ยังเย็บยอมจีวร
เสร็จแล้ว เมื่อกลับมาถึงพระสงฆ์ได้พร้อมใจกันถอนกฐินเสีย อย่างนี้ชื่อว่า
เป็นการยกเลิกกฐินพร้อมกับภิกษุทั้งหลาย (พลิโพธทั้งสองขาดพร้อมกัน)

พลิโพธ ๒

พลิโพธ คือ ความอาลัยอันเป็นเหตุให้อานิสงส์กฐินคงอยู่ มี ๒ ประการ

๑. อาวาสพลิโพธ ความอาลัยในอาวาสเดิม การตั้งใจว่า “เราจะอยู่ที่
วัดนี้ต่อไป ถ้ามีกิจธุระอย่างใดอย่างหนึ่ง เราไปทำธุระเสร็จแล้วจะกลับมา”
ชื่อว่า อาวาสพลิโพธ การตัดความเชื่อใจว่า “เราจะไม่อยู่ที่วัดนี้ต่อไปละ”
ชื่อว่า อาวาสพลิโพธ หรืออาวาสพลิโพธขาด

๒. จีวรพลิโพธ ความอาลัยในการทำจีวร เมื่อยังไม่ได้เย็บไม่ได้ยอม
จีวรก็ดี เย็บยอมจีวรยังไม่เสร็จก็ดี ยังไม่สิ้นความหวังว่าจะได้ผ้าสำหรับทำจีวร
ก็ดีชื่อว่า จีวรพลิโพธ เมื่อเย็บยอมจีวรเสร็จแล้วก็ดี จีวรถูกไฟไหม้ก็ดี จีวร
เสียหายก็ดี ไปเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งก็ดี สิ้นความหวังว่าจะได้ผ้าสำหรับ
ทำจีวรแล้วก็ดี ชื่อว่า จีวรพลิโพธ หรือจีวรพลิโพธ

ถ้าปลีโพธทั้ง ๒ อย่าง
นั้นขาดหมดแล้ว ก็เป็นอัน
ยกเลิกกฐิน ลั่นสุดอาณิสงส์กฐิน
ลงเพียงนั้น ไม่ได้อาณิสงส์กฐิน
อีกต่อไปสำหรับปีนั้น

อาณิสงส์ ๕

อาณิสงส์ คือ ประโยชน์ที่ภิกษุผู้ได้กรานกฐินพึงได้รับเกี่ยวกับ
พระวินัย มี ๕ ประการ คือ

๑. เทียวไปโดยไม่ต้องบอกลา หมายความว่า ภิกษุที่ได้กรานกฐิน
รับนิมนต์ไว้ในที่แห่งหนึ่งแล้ว สามารถไปสู่วิวอื่นได้ในเวลาก่อนฉันก็ดี หลังฉัน
ก็ดี โดยไม่ต้องบอกลาภิกษุที่มีอยู่ และไม่ต้องอาบัติด้วยสิกขาบทที่ ๖ แห่ง
อเจลกวรรค

๒. เทียวไปโดยไม่ต้องนำไตรจีวรไปครบสำหรับ หมายความว่า ภิกษุ
ผู้ได้กรานกฐินสามารถอยู่ปราศจากผ้าผืนใดผืนหนึ่งที่อธิษฐานเป็นไตรจีวรได้
โดยไม่ต้องอาบัติด้วยสิกขาบทที่ ๒ แห่งจีวรวรรค

๓. นันคนโภชนะได้ หมายความว่า ถึงแม้ทายกจะนิมนต์ภิกษุรับ
ภัตตาหารโดยระบุชื่ออาหาร ภิกษุตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ก็สามารถไปรับด้วยกัน
และฉันได้ โดยไม่ต้องอาบัติด้วยสิกขาบทที่ ๒ แห่งโภชนวรรค

๔. เก็บอติเรกจีวรไว้ได้ตามต้องการ หมายความว่า ภิกษุผู้ได้กรานกฐิน
สามารถเก็บอติเรกจีวรไว้เกิน ๑๐ วันได้ โดยไม่ต้องอธิษฐานหรือทำวิกัปและ
ไม่ต้องอาบัติด้วยสิกขาบทที่ ๑ แห่งจีวรวรรค

๕. มีสิทธิ์ได้จีวรที่เขาถวายแก่สงฆ์ในวัดนั้น.

๑/ประวัติพุทธสาวก

พระสารีบุตรเถระผู้เลิศทางปัญญา (พระสารีบุตรปรินิพพาน)

(ต่อจากฉบับที่แล้ว)

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระวิหารเชตวัน อารามของท่านอนาถปิณฑิกเศรษฐี ใกล้กรุงสาวัตถี สมัยนั้น ท่านพระสารีบุตรอยู่ ณ บ้านนาลกคาม แคว้นมคธ ท่านอาพาธเป็นไข้หนักได้รับทุกขเวทนา สามเณรจุนทะ เป็นอุปัฏฐากของท่าน

เมื่อพระเถระทำวัตรแก่พระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วเข้าสู่ที่พักกลางวัน เมื่อเหล่าศิษย์ทำวัตรในพระเชตวันนั้นกลับไปแล้ว ท่านก็ปิดกวาดที่พักรับประทานอาหาร ปูแผ่นหนึ่ง ล้างเท้า นั่งขัดสมาธิ เข้าผลสมาบัติ ครั้นออกจากผลสมาบัติแล้วเกิดความคิดว่า พระพุทธเจ้าทั้งหลายปรินิพพานก่อนหรือหลังพระอัครสาวกหนอ ก็รู้ว่าอัครสาวกปรินิพพานก่อนจึงสำรวจดูอายุสังขารของตน รู้ว่าจักอยู่ได้เพียง ๗ วันเท่านั้น ตรองดูว่าจักปรินิพพานที่ไหนหนอ ขณะนั้นท่านปรารภถึงมารดาว่า มารดาของเราแม้เป็นมารดาของพระอรหันต์ ๗ รูป ก็ยังไม่เสื่อมใสในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ มารดาเรานั้นมีอุปนิสัยหรือไม่หนอ รู้ว่ามารดามีอุปนิสัยแห่งโศดาปัตติมรรค ถ้าเราชวนชวายน้อยไม่ไปหา คนทั้งหลายก็จักกล่าวว่า พระสารีบุตรเป็นที่พึ่งของชนอื่น ๆ เป็นอันมาก แต่กลับไม่อาจกำจัดความเห็นผิดของมารดาตนเองได้ จึงตกลงใจว่าเราจักปลดเปลื้องมารดาออกจากมิจฉาทิฏฐิ แล้วจักปรินิพพานในห้องน้อยที่เราเกิด จึงเรียกพระจุนทะเถระมาว่า “**ไปกันเถิด จุนทะ จงบอกภิกษุบริษัท ๕๐๐ รูปของเราว่า เราจะไปนาลกคาม**” พระจุนทะได้บอกเหล่าภิกษุ พระเถระเก็บเสนาสนะปิดกวาดที่พักรับประทานอาหาร ยืนอยู่ที่ประตูมองดูที่พักรับประทานอาหาร ดำริว่า บัดนี้เป็นการเห็นครั้งสุดท้าย ไม่มีการกลับมา ท่านมีภิกษุ ๕๐๐ รูปแวดล้อมแล้ว เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ถวายบังคม กราบทูลเป็นคำร่ำอวยกรองว่า

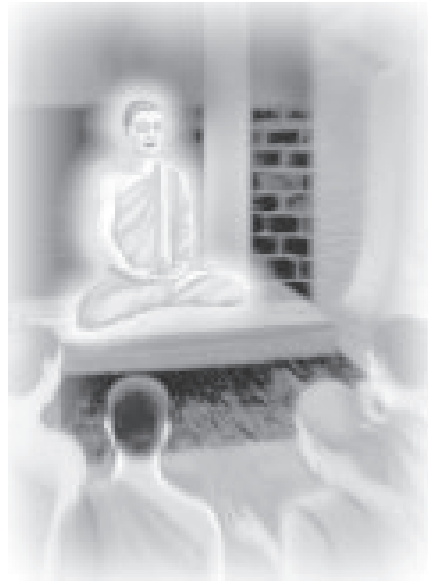
“ข้าแต่พระมหามุนีโลกนาถเจ้า บัดนี้ข้าพระองค์ตัดสิ้นแล้ว ไม่มีการไป
การมา นี่เป็นการถวายบังคมลาครั้งสุดท้าย ชีวิตของข้าพระองค์น้อย ต่อไปนี้
ล่วงไป ๗ วัน ข้าพระองค์จะทอดทิ้งเรือนร่างเหมือนวาทษณะ ขอพระผู้มี
พระภาคเจ้าโปรดอนุญาต ขอพระสุคตโปรดอนุญาตแก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด
นี่เป็นเวลาปรินิพพาน ข้าพระองค์ปลงอายุสังขารแล้ว พระเจ้าข้า”

ถ้าพระองค์จะตรัสว่าจงปรินิพพานเถิด ก็จะกลายเป็นว่าพรณนาคุณของ
ความตายไป พวกมิชฌาติกุญฐิจะเพ่งโทษได้ เมื่อตรัสว่าอย่าปรินิพพานเลย ก็จะ
กลายเป็นกล่าวคุณของวิภูฏสงสารไป เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าทั้งหลายจึงไม่ตรัส
คำทั้งสองนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสกับท่านว่า “สารีบุตร เธอจักปรินิพพาน
ที่ไหน” กราบทูลว่า “ห้องน้อยในนาลกคาม แคว้นมคธ พระเจ้าข้า” จึงตรัสว่า
“สารีบุตร บัดนี้เธอสำคัญกาลอันควรเถิด เวลานี้การเห็นภิกษุเช่นเธอ สำหรับ
พี่น้อง (ภิกษุทั้งหลาย) ของเธอจักทำได้ยาก เพราะฉะนั้นเธอจงแสดงธรรมแก่
พี่น้องเหล่านั้นเถิด” พระเถระรู้ว่าศาสดาทรงมีพระประสงค์จะให้แสดงฤทธิ์ต่าง ๆ
เสียก่อนแสดงธรรม จึงถวายบังคมพระพุทธเจ้า แล้วโดดสูงขึ้น ๗ ชั่วโมงตาล กลับ
ลงมาถวายบังคมแล้วยืนอยู่ท่ามกลางอากาศชั่ว ๗ ต้นตาล แสดงฤทธิ์ต่าง ๆ แล้ว
แสดงธรรม ขณะนั้นชาวนครทั้งสิ้นประชุมกัน พระเถระลงมาแล้วถวายบังคม
พระผู้มีพระภาคเจ้า กราบทูลว่า “ถึงเวลาไปของข้าพระองค์แล้ว พระเจ้าข้า”
พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จลุกจากที่ประทับนั่งแล้วบ้ายพระพักตร์ไปยังพระคันธกุฎี
ประทับยืนบนบัลลังก์แก้วมณี พระเถระกระทำประทักษิณ ๓ ครั้ง แล้วถวาย
บังคมในที่ ๔ แห่ง กราบทูลว่า “เหนือขึ้นไปแต่กับนี้ ๑ อสงไขยก่าไรแสนกับ
ข้าพระองค์หมอบอยู่แทบบาทมูลของพระอโนมทัสสีสัมมาสัมพุทธเจ้า प्रารธนา
จะพบพระองค์ ความปรารธนานั้นของข้าพระองค์สำเร็จแล้ว ข้าพระองค์เห็น
พระองค์แล้ว นั่นเป็นการเห็นครั้งแรก นี่เป็นการเห็นครั้งสุดท้าย จะไม่มีการเห็น
พระองค์อีก” แล้วประคองอัญชลีอันรุ่งเรืองด้วยทสนขลโมธาน แล้วกลับบ้ายหน้า
ไปจนพันทศนวิสัย ตั้งแต่บัดนี้ขึ้นชื่อว่า การไปการมาในฐานะไร ๆ โดยอำนาจจุด

ปฏิสันธิไม่มี ดังนี้แล้วจึงถวายเป็นคัมภีร์ไป มหาปฐพีก็ไหวจนถึงน้ำรองแผ่นดิน พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสกับเหล่าภิกษุผู้ยืนล้อมว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย พวกเธอจงตามไปส่งพี่ชายของพวกเธอเถิด” ภิกษุทั้งหลายพากันไปจนถึงซุ้มประตู พระเถระกล่าวว่า “หยุดเถิดผู้มีอายุ พวกท่านจงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด” แล้วให้ภิกษุเหล่านั้นกลับไป ตนเองก็ไปพร้อมกับบริษัท พวกผู้คนที่พากันติดตามร่ำไรร่ำพันว่า “แต่ก่อนพระผู้เป็นเจ้าจาริกไปแล้วก็กลับมา แต่ครั้งนี้ไปลับไม่กลับมา” พระเถระกล่าวว่า “ผู้มีอายุ พวกท่านอย่าประมาทสังขารทั้งหลายก็เป็นอย่างนี้แหละ” แล้วให้ผู้คนที่เหล่านั้นกลับไป ครั้นนั้นพระสารีบุตรอนุเคราะห์ผู้คนตลอด ๗ วันในระหว่างทาง ถึงนาลกคามในเวลาเย็น แล้วหยุดพักอยู่ที่โคนต้นไทรใกล้ประตูบ้าน

ครั้งนั้น หลานชายของพระเถระชื่อว่า อุปเวระตะ อยู่นอกบ้าน พบพระเถระจึงเข้าไปไหว้ยืนอยู่ พระเถระพูดกับหลานชายว่า “ย่าของเจ้าอยู่ในเรือนหรือ” หลานชายตอบว่า “ขอรับกระผม” พระเถระกล่าวว่า “เจ้าจงไปบอกย่าว่าเรามาที่นี่แล้ว จงบอกว่าย่าจะพักอยู่ในบ้านนี้วันเดียว จงจัดห้องน้อยที่เราเกิด และจัดที่อยู่สำหรับภิกษุ ๕๐๐ รูปด้วย” หลานไปบอกย่าตามที่พระเถระบอก นางพราหมณีคิดว่า “ทำไมหนอ จึงต้องสั่งให้จัดสถานที่อยู่สำหรับภิกษุมากถึงเพียงนั้น เขาบวชเมื่อหนุ่ม หรือว่าคงอยากสึกตอนแก่” จึงให้จัดห้องและที่อยู่สำหรับภิกษุ ๕๐๐ รูป แล้วตามประทีปไว้ต้อนรับพระเถระ

พระเถระกับภิกษุทั้งหลายขึ้นไปยังปราสาท เข้าไปสู่ห้องที่เกิดแล้วนั่ง ครั้นแล้วก็ส่งภิกษุทั้งหลายไปด้วยกล่าวว่า “จงไปที่อยู่ของพวกท่านเถิด” พอภิกษุทั้งหลายไปแล้ว อาพาธกล้าก็เกิดแก่พระเถระ โรคลงโลหิตเกิดเวทนาใกล้มรณะ เอภาชนะหนึ่งรองภาชนะหนึ่งชักออก นางพราหมณีคิดว่า การไปบวชของบุตร

เราไม่เป็นที่น่าชอบใจ จึงยืนฟังประตูห้องอยู่ที่ห้อง
ของตน ทำวมหาราชทั้ง ๔ ตรวจดูว่าพระธรรม-
เสนาบดีอยู่ที่ไหน ก็รู้ว่านอนบนเตียงที่ปรินิพพาน
ในห้องน้อยบ้านเกิด เราจักไปพบเป็นครั้งสุดท้าย
แล้วพากันมาไหว้ยืนอยู่ พระเถระถามว่า “ท่านเป็น
ใคร” ตอบว่า “พวกเราเป็นท้าวมหาราชเจ้าข้า”
ถามว่า “มาทำไม” ตอบว่า “มาเพื่ออุปัฏฐากท่าน”
พระเถระส่งไปด้วยกล่าวว่า “อุปัฏฐากของเรามีอยู่
ไปเสียเถิด” ครั้นท้าวมหาราชไปแล้ว ท้าวสักกะจอมเทพก็มาแจ้งความประสงค์
จักเป็นผู้อุปัฏฐากแต่พระเถระก็ส่งไป ท้าวสักกะไปแล้ว ท้าวสุยามะ เป็นต้น และ
ท้าวมหาพรหมก็พากันมาพระเถระส่งเทพและพรหมเหล่านั้นไปอย่างนั้นเหมือนกัน

นางพราหมณีเห็นเทวดามาและไป คิดว่าพวกเหล่านั้นเป็นใครหนอจึงมา
ไหว้บุตรของเรา จึงไปยังประตูห้องของพระเถระถามว่า “เป็นอย่างไร” พระจุนทเถระ
บอกเรื่องป่วยแล้วแจ้งแก่พระเถระว่า “มหาอุบาสิกา มาขอรับ” พระเถระถามว่า
“ทำไมถึงมาผิดเวลา” นางพราหมณีตอบว่า “มาเยี่ยมเจ้าชิลูก” แล้วถามว่า “พวก
ที่มาก่อนเป็นใคร” พระเถระตอบว่า “ท้าวมหาราชทั้ง ๔” นางถามว่า “พ่อ
เจ้าเป็นใหญ่กว่าท้าวมหาราชทั้ง ๔ อีกหรือ” ตอบว่า “ท้าวมหาราชเหล่านั้นก็
เหมือนคนวัด ทรงถือพระขรรค์อาร์กษา ตั้งแต่พระศาสดาของเราทรงถือปฏิสนธิ”
ถามว่า “แล้วใครมาอีก” ตอบว่า “ท้าวสักกะ” ถามว่า “เจ้าใหญ่กว่าท้าวสักกะ
อีกหรือ” ตอบว่า “ท้าวสักกะก็เหมือนสามเณรถือของ เมื่อพระศาสดาของเรา
ลงจากดาวดึงส์ ก็ทรงถือบาตรและจีวรลงมา” ถามว่า “แล้วใครสว่างเจ้ามาอีก”
ตอบว่า “ท้าวมหาพรหมชั้นสุทธาวาส ผู้เป็นทั้งผู้มีพระคุณ ทั้งครูของแม่นั้นแหละ”
(นางพราหมณีนับถือพระพรหม) ถามว่า “เจ้าเป็นใหญ่กว่าท้าวมหาพรหมชั้น
สุทธาวาสอีกหรือ” ตอบว่า “ใช่ อุบาสิกา” (ได้ยินว่าในวันที่พระศาสดาของเรา
ประสูติ ท้าวมหาพรหมเหล่านี้ใช้ชายทองมารับพระมหาบุรุษ)

ครั้งนั้น นางพราหมณีคิดว่าบุตรเรายังมีอายุไม่ถึงปี พระผู้มีพระภาคเจ้าศาสดาของบุตรเราจะมีอายุถึงเพียงไหน ปีติ ๕ อย่างเกิดขึ้นแผ่ไปทั่วเรือนร่างอย่างฉับพลัน พระเถระคิดว่า มารดาของเราเกิดปีติโสมนัส บัดนี้เป็นเวลาเหมาะที่จะแสดงธรรมจึงกล่าวว่า “จะคิดไปทำไม มหาอุบาสิกา” นางกล่าวว่า “ลูกของเรามีคุณถึงเพียงนี้ พระศาสดาของลูกจักมีคุณสักเพียงไหน ดังนั้นแม่จึงคิดอย่างนี้ลูก” พระเถระกล่าวว่า “มหาอุบาสิกา สมัยพระศาสดาของเราประสูติออกมหาภิเนษกรรมณ์ ตรัสรู้และประกาศพระธรรมจักร หมิ่นโลกธาตุก็หวั่นไหว ขึ้นชื่อว่าผู้เสมอด้วยศีล สมาธิ ปัญญา วิมุตติญาณทัสสนะไม่มี” แล้วกล่าวพระธรรมเทศนาอันประกอบด้วยพระพุทธานุภาพอย่างพิสดาร ในเวลาจบพระธรรมเทศนาของบุตรที่รัก นางพราหมณีก็ดำรงอยู่ในโศดาปัตติผล แล้วกล่าวกับบุตรว่า “พ่ออุปติสสะ เหตุไรเจ้าจึงได้กระทำอย่างนี้ละลูก เจ้าไม่ให้อมตธรรมชื่อนี้แก่แม่ตลอดเวลาถึงเพียงนี้” พระเถระคิดว่า บัดนี้ ค่าน้ำนม ข้าว น้ำ ที่นางพราหมณีมารดาของเราให้ไว้ก็ได้รับการชดใช้ ด้วยเหตุเพียงนี้จึงส่งนางไป แล้วถามพระจุนทะว่า “จวนสว่างหรือยัง” ตอบว่า “จวนสว่างแล้วขอรับ” สั่งว่า “ถ้าอย่างนั้น จงประชุมพระภิกษุสงฆ์เถิด” ตอบว่า “พระภิกษุสงฆ์ประชุมแล้วขอรับ” สั่งว่า “ยกเรา ขึ้นนั่งที่ลี” พระจุนทะก็ยกขึ้นให้นั่ง พระเถระเรียกภิกษุสงฆ์ทั้งหลายว่า “ผู้มีอายุ พวกท่านอยู่กับเรามาถึง ๔๔ ปี ไม่ชอบใจกรรมทางกายหรือกรรมทางวาจาอันใดของเรา ผู้มีอายุจงอดโทษนั้นเสียเถิด” ภิกษุทั้งหลายกล่าวว่า “ท่านขอรับ พวกเราเที่ยวไปไม่ละท่านเหมือนเงา ชื่อว่ากรรมที่ไม่ชอบใจถึงเพียงนี้ ย่อมไม่มีแก่พวกเรา แต่ขอท่านโปรดอดโทษแก่พวกเราเสียด้วย” ครั้นแสงอรุณปรากฏ พระเถระยังมหาปฐพีให้เลื่อนลั่น พระเถระตั้งจีวรมาปิดหน้านอนโดยข้างขวา เข้าสมาบัติ ๙ ตามลำดับสมาบัติ ทั้งโดยอนุโลมและปฏิโลมเหมือนพระศาสดา แต่ว่าเข้าตั้งแต่ปฐมฌานจนถึงจตุตถฌาน ออกจากจตุตถฌานแล้ว ให้มหาปฐพีสั่นสะเทือน ในทันใดนั่นเอง ปรินิพพานด้วยอนุปาติเสสนิพพาน-ธาตุแล้ว

นางสารีพราหมณ์คิดว่า ลูกของเราไม่กล่าวอะไรเลยหรือหนอ ลูกขึ้น นวดหลังเท้าจึงรู้ว่าปรีนิพพานแล้ว เปล่งเสียงดังหมอบที่เท้ากล่าวว่า “พ่อ พวกเราไม่รู้คุณของพ่อก่อนแต่เนี่ย ก็บัดนี้แม่ไม่ได้ เพื่อนิมนต์ภิกษุหลายร้อย หลายพันหลายแสน ตั้งต้นแต่พ่อให้ฉันในนิเวศน์นี้ ไม่ได้เพื่อให้ฉันห่มด้วย จีวร ไม่ได้เพื่อให้สร้างวิหารเป็นพัน” ดังนี้ คร่ำครวญอยู่แล้วจนถึงอรุณขึ้น เมื่ออรุณแจ้ง นางก็ให้เรียกช่างทองมา ให้เปิดห้องเก็บของ ให้ซึ่งด้วยตาซึ่งใหญ่ ส่งไปด้วยคำว่า “พ่อทั้งหลาย จงทำเรือนยอด ๕๐๐ เรือน ต้อนรับแขก ๕๐๐”

ฝ่ายท้าวสักกเทวราชตรัสเรียกวิสสุกรรมเทพบุตรมาตรัสว่า “พ่อ พระธรรมเสนาบดีปรีนิพพานแล้ว พ่อจงเนรมิตเรือนยอด ๕๐๐ เรือนต้อนรับ แขก ๕๐๐ เรือนที่มหาอุบาสิกให้สร้างแล้ว รวมกับที่วิสสุกรรมเทพบุตรเนรมิต เข้าด้วยกันเป็น ๒,๐๐๐ ด้วยประการฉะนี้”

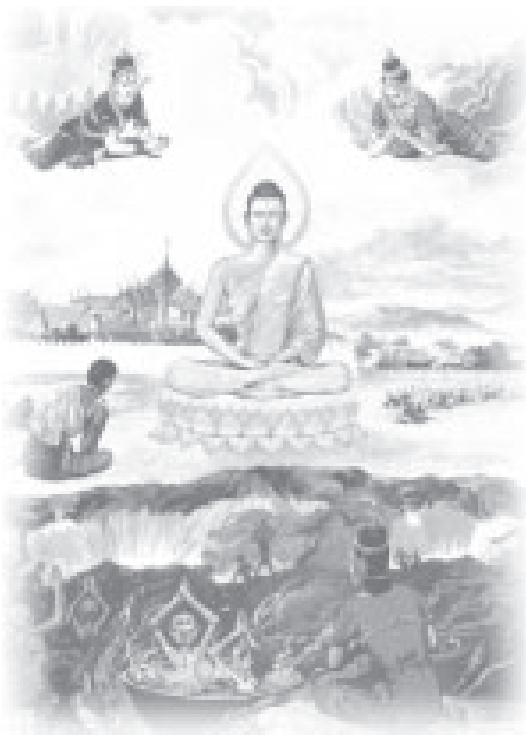
ลำดับนั้น คนทั้งหลายจึงให้สร้างมหามณฑปล้วนด้วยของสาระ วางเรือน ยอดใหญ่ไว้ท่ามกลางมณฑป แล้ววางของที่เหลือเป็นบริวาร ปรรวการเล่น สาธุกีฬา

มหาชนเล่นอย่างเรียบร้อยอยู่ ๗ วัน (มีการละเล่นมหรสพเพื่อสักการะ พระเถระ) แล้วได้ทำเชิงตะกอนด้วยของหอมทั้งปวง เชิงตะกอนประกอบด้วยแก้ว ๙๙ ชนิด คนทั้งหลายยกสรีระของพระเถระขึ้นเชิงตะกอนแล้ว จึงเอาน้ำหอม ทุกชนิดดับเชิงตะกอน พระจุนทเถระใส่ธาดุดลงในผ้ากรองน้ำแล้วคิดว่า บัดนี้เรา ไม่อาจเก็บไว้ที่นี่ได้ จักกราบทูลว่า พระสารีบุตรผู้เป็นธรรมเสนาบดี พี่ชาย ของเราปรีนิพพานแล้วแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ถือเอาผ้ากรองน้ำที่ห่อธาดู และบาตรจีวรของพระเถระไปเมืองสาวัตถี และไม่พักเกิน ๒ ค่ำในที่หนึ่งๆ ถึง พระเชตะวัน พาพระอานนทเถระเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า พระผู้มีพระภาคเจ้าถือผ้า กรองน้ำห่อพระธาดู กล่าวคุณของพระเถระด้วยคาถา ๕๐๐ คาถา โปรดให้ สร้างพระธาดูเจดีย์ แล้วเสด็จไปยังกรุงราชคฤห์.

วิระกษเฒ่า จย่ำทลงทง

ก. ท่งเขทลง

คนสมัยก่อนเมื่อจะว่ากล่าวหรือสั่งสอน ลูกหลานมักจะยกเรื่องราวของนรก หรือ สวรรค์มาอ้าง ให้เห็นถึงโทษของการ กระทำไม่ดี และให้เห็นอนิสงส์ในการทำ ความดี ผู้ที่ทำไม่ดีคือทำบาปอกุศลต่างๆ ไม่ว่าจะทางกายหรือวาจาก็ตามก็จะได้ รับ โทษคือบาปกรรมต่างๆ มีให้พบกับสิ่งที่ไม่ดี และได้เกิดในนรก หรือประสบกับเภทภัย ต่างๆ ส่วนผู้ทำความดีก็จะได้รับประโยชน์ คือความสุข ไม่ว่าจะเป็ความสุขในปัจจุบันและ สุขในอนาคตคือสุขในภพหน้า ทำให้คนใน

ยุคนั้นพอยกคำว่าบาปมาพูดเท่านั้นก็กลัวต่อความผิด กลัวโทษที่จะได้รับเมื่อ ทำไปแล้ว เรื่องราวของนรก สวรรค์ จึงถูกนำมาเป็นเครื่องอบรมสั่งสอน ลูกหลานให้มีความประพฤติดี มีความละเอียดและเกรงกลัวในบาปทั้งหลาย สังคม ในยุคนั้นจึงเป็นอยู่อย่างมีความสุขตลอดมา

แต่ผู้คนในสมัยนี้ซึ่งถือตนเองว่าเป็นคนยุคใหม่ ยุคที่ว่พัฒนาแล้ว เมื่อ ได้ยินคำว่า นรก หรือสวรรค์ บางครั้งถึงกับหัวเราะเยาะ หรือยิ้มอย่างเย้ยหยัน เห็นเป็นสิ่งที่ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นได้ในปัจจุบันทันด่วน จึงสั่งสอนกันเฉพาะ ให้เก่งให้กล้า กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก ให้มีความคิดเป็นของตนเอง ไม่ว่าจะสิ่งนั้นจะสมควรหรือไม่ก็ตาม ถึงพ่อแม่หรือครูบาอาจารย์ถ้าจะอบรมลูก หลานหรือลูกศิษย์ ต้องอยู่ในกรอบของกฎหมายที่กำหนดเอาไว้ ผลก็คือ คนในยุคนี้ไม่มีความเกรงกลัวต่อบาปอกุศล ผลของความชั่ว กระด้าง ไม่เชื่อฟัง

คำสั่งสอนของผู้หลักผู้ใหญ่ ความเดือดร้อนวุ่นวายต่างๆ จึงเกิดขึ้นตามมา ผิดกับคนยุคก่อนที่มักจะได้อินคำพูดเรื่องบาป บุญ เรื่องนรก สวรรค์อยู่เนื่องๆ จึงไม่กล้าที่จะทำความผิด ทั้งศีลธรรม และกฎหมายบ้านเมือง

ถึงในเรื่องของวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ก็เช่นเดียวกัน ด้วยความหวังว่า ลูกหลานในอนาคตจะห่างไกลจากบุญกุศล ท่านเหล่านั้นพยายามที่หา ประเพณีเกี่ยวกับการทำบุญกุศลต่างๆ แก่คนยุคหลัง เพราะกลัวว่าคนรุ่นหลังนี้ จะห่างเหินจากบุญกุศล จึงพากันวางวัฒนธรรมประเพณีเกี่ยวกับเรื่องบุญต่างๆ ไว้ให้ทำกัน ซึ่งบางภาคบางท้องถิ่น เรียกได้ว่าครบทุกเดือนก็ว่าได้ เริ่มตั้งแต่ เดือนอ้าย เดือนยี่ ไปจนถึงเดือนสิบสองท้ายปี ในทุกเดือนจะมีประเพณีบุญ กุศลตลอด คือนอกเหนือจากวันพระปกติคือวัน ๘ ค่ำ ๑๔ และ ๑๕ ค่ำแล้ว ยังมีบุญพิเศษอีกมากมาย เรียกได้ว่าไม่ให้ห่างจากบุญกุศลเลย

ถึงกระนั้นประเพณีอันดีงามที่คนรุ่นก่อนนั้นวางไว้มีบ้างเลือนหายไปแล้ว ที่ยังคงอยู่บางครั้งก็เหมือนลักแต่ว่าเป็นประเพณีไว้เท่านั้น จิตใจที่อ่อนโยน ควรแก่การรองรับบุญกุศลแทบจะไม่มี เป็นไปกับการเร่งรีบ เสร็จแล้วก็แล้วกัน ไป ไม่ควรค่าแก่การยินดีและอนุโมทนา และประเพณีบุญเก่าๆ ก็ถูกดัดแปลงไป ตามยุคสมัยนิยมจนคนละอย่างไปก็มี คนสมัยก่อนขณะแสดงความสนุกสนาน ยังเป็นไปเพื่อบุญ เป็นไปจากความตั้งใจ ไม่ใช่เป็นไปด้วยของมีนเมา เหมือน สมัยนี้ที่เรียกว่าสมัยที่พัฒนาแล้ว จะจัดบุญประเพณีทุกอย่างจะต้องมีของ มอมเมานำหน้าเสียก่อนจึงจะทำได้ งานไหนไม่มีงานนั้นเหมือนกับจะไม่จัดงาน บุญประเพณี

ถึงในเดือนสิบสองนี้ ก็มีประเพณีบุญพิเศษของชาวพุทธอีก ๒ อย่าง คือ เทศกาลประเพณีทอดกฐิน ซึ่งรูปแบบอาจแตกต่างกันไปบ้าง แต่ก็ยังนิยมทำกัน อยู่ซึ่งระยะหลังนี้ยังเป็นไปกับสิ่งมีนเมาจนถึงขนาดต้องรณรงค์ดลห้ำในงานกฐิน และบุญประเพณีอีกอย่างหนึ่งคือ ประเพณีลอยกระทง ซึ่งได้ทำสืบทอดกันมา แต่โบราณตามความเชื่อของคนแต่ละท้องถิ่น ซึ่งชาวพุทธก็มีความเชื่อว่า

เป็นการทำการบูชารอยพระบาท
ที่พระพุทธองค์ทรงประทับไว้
ที่ชายหาดแม่น้ำนัมมทา ซึ่ง
พญานาคได้ทูลขอไว้เพื่อเป็นที่
สักการบูชา เพื่อบูชาพระเศว-
แก้วจุฬามณีที่อยู่บนสวรรค์
ชั้นดาวดึงส์ หรือเป็นการบูชา
เทพเจ้า พระแม่คงคาที่อำนวย

ประโยชน์ต่างๆ แก่สรรพสัตว์ และบูชาบรรพชน เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นการ
แสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทิต การเคารพบูชาด้วยเครื่องสักการะต่างๆ แล้ว
ยังสร้างคุณค่าที่ดีต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และศาสนาด้วย เช่นทำให้สมาชิก
ในครอบครัวได้ใช้เวลาร่วมกัน ทำให้ชุมชนได้ร่วมใจกันจัดงาน และมีการทำบุญ
ในศาสนาอีกด้วย ลอยกระทงจึงนับว่าเป็นประเพณีที่สืบสานสิ่งที่ดีมีประโยชน์
เรื่อยมา

แต่ว่าไม่รู้ว่าจะเป็เพราะกาลเวลา จิตใจของผู้คน หรือความรู้อ่างไม่ถึง
การณัของคณรุ่นหลังก็ตาม ประเพณีที่ดิงามต่าง ๆ ถูกประกะยุคตีไปนรรูปแบบต่าง ๆ
เริ่มที่จะถูกเจือปนไปด้วยลิ่งมอมเมมาต่าง ๆ เป็นไปด้วยความคึกคะนอง เล่นกัน
จนเกินพอดี เกินขอบเขตของประเพณี จนทำให้เกิดความเสี่ยหายทั้งร่างกาย ชีวีต
ทรัพย์ลิ่งนต่าง ๆ ทำลายลิ่งแวดล้อม แม่น้ำลำคลอง สร้างมลพิษ ซึ่งความจริงแล้ว
ประเพณีต้องคู่กับบุญกุศล ความสุข ไม่ว่าจะขณะที่กำลังทำ และหลังจากที่ทำแล้ว
มีคุณค่าแก่การจดจำ ประเพณีที่ดิงามเริ่มที่จะเล็อนลางจางหายไปจากลิ่งคมไทย
ซึ่งก่อนหน้านี้เคยว่ากันว่า คนไทยเรานั้นพอที่จะมีลิ่งที่เชิดหน้าชูตาต่อคน
ต่างชาติเขาได้ก็คือ ประเพณีที่ดิงาม ผู้คนยิ้มแย้มแจ่มใส อ่อนน้อมถ่อมตน
เช็อฟังผู้หลักผู้ใหญ่ ไม่แข็งกระด้าง ไม่ทราบวาคำกล่าวเหล่านี้ พอจะยังใช้ได้
กับคนในยุคปัจจุบันนี้หรือไม่

เนื่องในวันลอยกระทงได้เวียนมาถึงอีกครั้งในปี นี้ จึงอยากจะฝากข้อคิดสะกิดใจเพื่อไม่ให้หลงทางว่า การจะบูชารอยพระบาทพระพุทธเจ้านั้น พระองค์ทรงย้ำว่าการปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนเป็นการบูชาที่ประเสริฐที่สุดกว่าการบูชาใดๆ ทั้งสิ้น ถ้าจะบูชาแม่คงคาเป็นการตอบแทนบุญคุณของน้ำซึ่งเป็นสิ่งที่มีคุณสมบัติพิเศษคือ เย็น ประสานกันได้สนิท สามารถชำระล้างสิ่งสกปรกได้ทุกอย่าง ดับกระหาย และให้ความอุดมสมบูรณ์ทุกประการ ซึ่งสิ่งที่จะต้องปฏิบัติต่อแม่น้ำก็คือ

๑. ช่วยกันดูแลแหล่งกำเนิดที่เก็บที่กักน้ำทุกแห่งให้สะอาด
๒. ใช้น้ำอย่างประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย
๓. สำนึกในคุณค่าของน้ำ ซึ่งมีความสำคัญต่อชีวิตของสรรพสัตว์ และสิ่งแวดล้อม
๔. ยึดถือคุณสมบัติของน้ำเป็นแนวทางควบคุมจิตใจของตนให้สงบเย็น รักสามัคคี เป็นเครื่องชำระล้างสิ่งสกปรกทางกาย วาจา ใจ โดยละความชั่วทำความดี
๕. สร้างชีวิต สังคม สภาพแวดล้อมของโลกให้สุขสมรมเย็น ถึงจะชื่อว่ารู้คุณของแม่น้ำ และรักษาประเพณีอย่างถูกต้อง

สาธุ คำอธิษฐานก่อนที่จะปล่อยกระทงลงในแม่น้ำปีนี้ ขอให้ประเพณีที่ดีงาม จิตใจที่เป็นบุญเป็นกุศล ผู้คนยิ้มแย้มแจ่มใส มีมิตรไมตรี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความรักสามัคคี จงกลับสู่สังคมไทยในเร็ววันด้วย เทอญ.

ธรรมะชาตก

มதாகปิชาตก (ไตรปิชาตกของผู้ประทุษร้ายผู้มีพระคุณ)

พระศาสดาเมื่อเสด็จประทับอยู่ ณ พระเชตวันมหาวิหาร ทรงพระปรารภ พระเทวทัต ตรัสพระธรรมเทศนานี้ มีคำเริ่มต้นว่า พาราณสียํ อหุ ราชา ดังนี้ ในอดีตกาล เมื่อพระเจ้าพรหมทัตเสวยราชสมบัติในพระนครพาราณสี ในวันหนึ่ง ขณะที่พระราชาทรงแวดล้อมไปด้วยมิตรและอำมาตย์ผู้มีความรักดี เสด็จไปยังนิคาชินอุทยาน ณ ที่นั้น ได้ทอดพระเนตรเห็นพราหมณ์คนหนึ่งซึ่งเป็นโรคเรื้อน ขาวพราวเป็นจุดๆ ตามตัวเต็มไปด้วยกลากเกลื้อน เรียกราดด้วยเนื้อที่หลุดออกมาจากปากแผลเหมือนกับดอกทองกวาวที่เบ่งบาน ในเรือนร่างทุกแห่ง มีเพียงกระดูก ชุบผอม สะพรั่งไปด้วยเส้นเอ็น

ถึงความลำบากน่าสงสารยิ่งนัก จึงตรัสถามว่า “ท่านเป็นยักษ์หรือเป็นคนหนอ ตัวของท่านนี้ต่างพร้อยเต็มไปด้วยเกลื้อนและกลาก หลังของท่านก็เป็นปุ่มเป็นปม อวัยวะของท่าน บ้างก็ดำ บ้างก็หงิกงอ ไม่เหมือนคนอื่น น่ากลัว ชุบผอม สะพรั่งไปด้วยเส้นเอ็น หิวกระหาย ร่างกายซูบซีด ท่านมาจากไหน และจะไปไหน รูปร่างช่างอัปลักษณ์ แลดูน่าเกลียด ผิดพรรณชั่วช้าดูน่ากลัว ถึงมารดาบังเกิดเกล้าของท่าน ก็ไม่ปรารถนาที่จะเห็นท่านเลย ในชาติก่อน ท่านทำกรรมอะไรไว้ ได้เบียดเบียนผู้ที่ไม่ควรเบียดเบียนไว้หรือ ถึงได้รับทุกข์อันหยาบซ้ำปานนี้”

พราหมณ์จึงกราบทูลว่า “ขอเดชะ ข้าพระองค์เป็นชวานาอยู่ในหมู่บ้าน โกลิกลคาม วันหนึ่งหลังจากที่ไถนาเสร็จ ก็ได้ปล่อยโคออกไปหากินในป่า โคของข้าพระพุทธเจ้าได้หายเข้าไปในป่า ข้าพระพุทธเจ้าจึงเที่ยวตามโคที่หายไปเพียงลำพังคนเดียว ได้หลงทางเข้าไปในป่าหิมพานต์อันแสนจะกันดาร เจียบสงัด ข้าพระองค์หลงทางเข้าไปในป่าที่บีบที่ที่น่ากลัว ต้องทนหิวกระหายอยู่ในป่านั้น ๗ วัน ขณะที่ข้าพระพุทธเจ้ากำลังหิวจัด ได้เห็นต้นมะพลับต้นหนึ่งตั้งอยู่หมิ่นเหม่เอนไปทางปากเหว มีผลดก ข้าพระพุทธเจ้าจึงปีนขึ้นไปบนต้นนั้น ด้วยหวังว่า

จะกินผลไม้ไม่ให้มีกิ่งไม้ที่ข้าพระองค์เหยียบอยู่นั้นก็หักขาดลงข้าพระพุทธเจ้า ตกลงไปในห้วงเหวอันขรุขระ ไม่มีที่ยึดที่เหนี่ยวเลย ต้องนอนไรที่พึ่งอยู่ในเหว นั้น ๑๐ ราตรีเต็มๆ ต่อมาเมื่อถึงตัวหนึ่งเที่ยวไปตามซอกเขา ใต้หาผลไม้กินไป ตามกิ่งไม้ได้มาถึงที่นั่น มันเห็นข้าพระพุทธเจ้าหอมเหลือง ได้กระทำความ เ็นดูกรุณาในข้าพระพุทธเจ้า ได้ถามข้าพเจ้าว่า ‘ท่านเป็นใคร ทำไมจึงมาทน ทุกข์อยู่ในที่นี่’ ข้าพระพุทธเจ้าจึงได้ประนมอัญชลีไหว้ลึงตัวนั้นแล้วกล่าวว่า ‘เราเป็นมนุษย์ กำลังได้รับความลำบาก เราไม่สามารถที่จะขึ้นจากเหวนี้ได้ ขอท่านโปรดช่วยเหลือข้าพเจ้าด้วย’ ลึงตัวนั้นจึงไปหาเชือกมาผูกไว้ที่ก้อนหิน ร้องบอกข้าพระพุทธเจ้าว่า ‘มาเถิดท่าน จงขึ้นมาเกาะหลังข้าพเจ้า เอามือ ทั้งสองสอดคอไว้ เราจักพาท่านกระโดดขึ้นจากเหว’ ข้าพระพุทธเจ้าจึงขึ้นเกาะ หลัง เอามือทั้งสองสอดคอไว้ พญาวานรตัวมีเดชมี่กำลัง ก็พาข้าพระพุทธเจ้า กระโดดขึ้นจากเหว โดยความยากลำบาก

พอขึ้นมาได้แล้ว พญาวานรได้ขอร้องข้าพระพุทธเจ้าว่า ‘แน่ะสหาย ขอท่านจงคุ้มครองข้าพเจ้าด้วย ข้าพเจ้าจักงีบสักหน่อย’ พญาวานรจึงหลับไป เพราะความอ่อนเพลีย คราวนั้น โดยที่ข้าพระพุทธเจ้าขาดความยังคิด กลับได้ ความเห็นอันชั่วช้าว่า ธรรมดาแล้วลึงก็เป็นอาหารของมนุษย์ทั้งหลาย อย่า กระนั้นเลย เราควรฆ่าวานรนี้กินแก้หิว พออิ่มแล้ว ก็ถือเอาเนื้อที่เหลือเป็น เสบียงทางถือได้ทันใดนั้น ข้าพระพุทธเจ้าจึงได้หยิบเอาหินมาทุบที่ศีรษะของลึง เพราะอดอาหารมาหลายวัน ข้าพเจ้าจึงมีกำลังน้อยไม่สามารถฆ่าลึงให้ตายได้ ลึงนั้นผุดลุกขึ้นทั้งๆ ที่ตัวอาบไปด้วยเลือด รำให้มองดูข้าพระพุทธเจ้าด้วยตา อันเต็มไปด้วยน้ำตา พลังกล่าวว่า ‘นายท่านอย่าทำข้าพเจ้าเลย ขอท่านจงมี ความเจริญ ท่านทำกรรมอันหยาบช้าเหลือเกิน ท่านรอดตายมีอายุยืนมาได้ เพราะเรา สมควรจะห้ามปรามคนอื่น น่าอดสูใจยิ่งนัก ข้าพเจ้าช่วยให้ท่านขึ้น จากเหวลึกซึ่งยากที่จะขึ้นได้เช่นนี้ ท่านเป็นเหมือนข้าพเจ้าให้ชีวิตใหม่ ยังคิด จะฆ่าข้าพเจ้าอีกด้วยจิตใจที่ไร้คุณธรรม แต่ถึงอย่างไร ขอท่านอย่าได้รับโทษ ใดๆ ถึงบาปก็อย่าได้มีแก่ท่านเลย แน่ท่านผู้ชั่วช้า ข้าพเจ้าจะไม่เชื่อใจท่าน

อีกแล้ว มาเถิด ท่านจงเดินไปห่างๆ เรา
พอมองเห็นหลังกันเท่านั้น เราจักไปส่ง
ท่านให้พ้นจากเงื้อมมือแห่งสัตว์ร้าย ถึง
ทางเดินของมนุษย์แล้ว ท่านจงไปตามทาง
ของท่านเถิด’ วาณรนั้น ครั้นกล่าวอย่างนี้
แล้วก็ล้างเลือดที่ศีรษะ เช็ดน้ำตาเสร็จแล้ว
ก็กระโดดขึ้นไปยังภูเขา ข้าพระพุทธเจ้าได้

ทำอย่างนี้แล้วก็เกิดความกระวนกระวาย ร้อนเนื้อร้อนตัว ได้ลงไปยังห้วงน้ำ
แห่งหนึ่งเพื่อจะดื่มกิน ห้วงน้ำนั้นก็เกิดเดือดพล่านเหมือนถูกต้มด้วยไฟ
นองไปด้วยเลือด คล้ายกับน้ำเลือดน้ำหนอง ทุกสิ่งทุกอย่างปรากฏแก่
ข้าพระพุทธเจ้าอย่างเห็นชัด หยาดน้ำตกตอกลงกายของข้าพระพุทธเจ้ามีเท่าใด
ฝีกก็ฝุดขึ้นเท่านั้น มีขนาดเท่าผลมะตูมอ่อน แล้วก็แตกในวันนั้นเอง น้ำเลือด
น้ำหนองของข้าพระพุทธเจ้าก็ไหลออกมา มีกลิ่นเหม็นดุจซากศพ ไม่ว่า
ข้าพระพุทธเจ้าจะเดินไปทางไหน ก็จะถูกพวกมนุษย์ทั้งหลายไล่ตี ห้ามไม่ให้
เข้าไปใกล้ ข้าพระพุทธเจ้าได้รับทุกขเวทนา เห็นปานนี้อยู่ ๗ ปี ซึ่งเป็นผล
กรรมชั่วของตน เพราะเหตุนั้น ข้าพระองค์จึงกราบทูลให้พระองค์ทรงทราบ
ขอความเจริญจงมีแก่ท่านทั้งหลายในที่นี้ ขอพระองค์อย่าได้ประทุษร้ายมิตร
เพราะว่าผู้ประทุษร้ายมิตรจัดเป็นคนเลวทราม ผู้ที่ประทุษร้ายมิตรย่อมเป็น
โรคร้าย ในโลกนี้ เมื่อตายไปแล้วย่อมเข้าถึงนรก” เมื่อบุรุษนั้นกำลังกราบทูล
พระราชอาอยู่แผ่นดินก็แยกออกเป็นช่องรับเอาเขาให้จูดิไปบังเกิดในอเวจีมหานรก
ในขณะนั้นเอง พระราชาก็เสด็จออกจากพระราชอุทยาน กลับสู่พระนคร

ประชุมชาดก

พระบรมศาสดา ครั้นทรงนำอดีตนิทานนี้มาแสดงจบแล้ว ตรัสว่า “ภิกษุ
ทั้งหลาย บุรุษผู้ประทุษร้ายมิตรในครั้งนั้นได้มาเป็นพระเทวทัต ส่วนพญาวานร
ได้มาเป็นเราผู้ตถาคต”.

วิษัณวารุ

เรื่องของอรุณและราตรี

การกำหนดเวลาแต่ละวันของชาวโลกทั่วไป การสิ้นสุดของวันหนึ่งๆ จะกำหนดกันที่เวลา ๒๔ นาฬิกา หรือเที่ยงคืนพอดี ต่อจากนั้นก็จะมีวันใหม่ ของอีกวันหนึ่ง แต่การนับการสิ้นสุดของวันในทางพุทธศาสนาไม่เป็นเช่นนั้น การเริ่มต้นของอีกวันหนึ่งจะนับกันที่การขึ้นของแสงแห่งอรุณ อรุณ ก็คือ แสง สีแดงของพระอาทิตย์ที่กำลังจะโคจรขึ้นสู่ขอบฟ้าในวันใหม่ แต่ก่อนที่ พระอาทิตย์จะขึ้นนั้น จะมีรัศมีหรือแสงปรากฏขึ้นสู่ขอบฟ้าก่อน และสีแดง ที่ปรากฏบนขอบฟ้าตอนเช้าตรู่ก่อนที่พระอาทิตย์จะขึ้นนี้แหละ เรียกว่า อรุณในทางศาสนา ซึ่งถ้าเห็นแสงอรุณขึ้นก็ถือว่าเป็นอีกวันหนึ่งแล้ว หรือ เรียกหนึ่งราตรีก็ได้ อุบาสก อุบาสิกา ผู้ที่รักษาศีลอุโบสถ ถ้าไม่เข้าใจเรื่อง ของการนับราตรี หรือเข้าใจในเรื่องอรุณไม่ดี พวกเขากินอาหารในเวลาหลังจาก

เที่ยงคืนแล้ว หรือคิดว่าอรุณขึ้นแล้ว อีกอย่างหนึ่ง รีบตัดทรงลูบไล้ของหอม ตกแต่งร่างกายเร็วเกินไป จึงทำให้อุโบสถศีลที่รักษาให้ขาดไปได้ และอรุณสำคัญในพระวินัยของภิกษุสามเณรอย่างไร สำคัญก็คือว่า สำหรับภิกษุสามเณรที่ยังถือนิสสัยอยู่กับอุปัชฌาย์อาจารย์ ออกไปนอกเขตวัดกลับมาไม่ทันให้อรุณตั้งขึ้นภายนอกวัด นิสัยที่ถืออยู่เป็นอันว่าระงับไป ในภายในพรรษา การจำพรรษาของภิกษุสามเณรจะต้องรับอรุณหรือให้อรุณตั้งขึ้นในวัดที่ตนอธิษฐานจำพรรษาเท่านั้น ก่อนหน้าที่อรุณจะขึ้นไปทำกิจธุระที่ไหนก็ตามจะต้องกลับมา ก่อนที่อรุณจะขึ้น ถ้ามาหลังจากอรุณขึ้นแล้วแสดงว่าขาดพรรษา (หมายถึง จะไม่ได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ เช่น อาณิสส์การจำพรรษา การกรานกฐิน เป็นต้น แต่การนับจำนวนพรรษายังนับได้ตามปกติ) ในสัตตาคหกรณียะกล่าวถึงอรุณหรือราตรีไว้คือ ในระหว่างพรรษา ถ้าภิกษุมีเหตุจำเป็น เช่น อุปัชฌาย์ อาจารย์ มารดา บิดา เป็นต้นป่วยไข้ ภิกษุสามารถสัตตาคหกรณียะเพื่อไปดูแลหรือ ขวนขวายหาหยาภยาได้ แต่ต้องไปได้ไม่เกิน ๗ ราตรี อนึ่ง ภิกษุผู้ทรงไตรจีวร ไม่พึงอยู่ปราศไตรจีวรแม้หนึ่งราตรี ถ้าอยู่ปราศเป็นอาบัติปาจิตตีย์ และผ้านั้น ต้องสละ ภิกษุนอนร่วมอนุปสัมบันเกิน ๓ ราตรีเป็นอาบัติปาจิตตีย์ ภิกษุสามเณรผู้ไม่ฉลาดในเรื่องของอรุณและการนับวัน (ราตรี) เข้าใจว่าเป็นวันใหม่แล้ว หรืออรุณขึ้นแล้ว เทียวไปบิณฑบาต และได้ภัตตาหารก่อนที่อรุณที่ตั้งขึ้น ถ้าเป็นภายในพรรษา พรรษาก็ขาด ถ้าทรงไตรจีวร ก็เป็นนิสัคคีย์ปาจิตตีย์ และภัตตาหารที่ได้นั้นก็เป็นสันนิติ (การสังฆอาหาร) เพราะฉะนั้นควรจะศึกษาในเข้าใจในเรื่องของอรุณและการนับวัน เพราะว่าถ้าเข้าใจคลาดเคลื่อนแล้ว ในส่วนของภิกษุสามเณรก็จะทำให้กระทำผิดทางพระวินัย เพราะว่าเรื่องของอรุณและการนับราตรีเกี่ยวเนื่องในพระวินัยอยู่เป็นจำนวนมาก.

เสียงกระซิบจากณเรวน้อย

ต้นเดือนตุลาคมที่ผ่านมา มีการสอบนักธรรมชั้นตรีของสนามหลวง สามเณรรุ่นน้องของณเรวน้อยไปสอบหลายรูป ขอให้สอบผ่านทุกรูปนะครับ เณรน้อยขอเป็นกำลังใจให้ @...วันอาทิตย์ที่ ๑๒ ที่ผ่านมา ญาติโยมจำนวนมาก โดยการนำของ อ.ธรรม นียมกิจสัมฤทธิ์ มาทำบุญถวายภัตตาหาร ห่มผ้า พระเจดีย์ และถวายพระไตรปิฎกฉบับภาษาบาลี จำนวนสิบกว่าชุด เณรน้อย ขอร่วมอนุโมทนาในครั้งนี้อย่าง สาธุ สาธุ @...ช่วงนี้เณรน้อยได้ฟังธรรมมาก เป็นพิเศษ เพราะมีญาติโยมสาธุชนมาทำบุญถวายภัตตาหารที่วัดจากแดงทุกวัน โดยมีพระอาจารย์หลาย ๆ ท่านผลัดเปลี่ยนกันมาแสดงธรรมแก่ญาติโยม ได้บุญ ทั้งผู้แสดงและผู้ฟัง อิมบุญกันทั่วหน้า ขอรับ @...วันออกพรรษาที่วัดจากแดง หลังจากที่พระภิกษุวารณาหรือยินยอมให้ว่ากล่าวตักเตือนกันตามที่พระพุทธองค์ ได้ทรงอนุญาตไว้ เสร็จแล้วภาคกลางคืนในวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ ก็มีพระภิกษุและ ญาติโยมมาร่วมสาธยายคัมภีร์มหาปฎิฐานเริ่มต้นตั้งแต่หัวค่ำจนถึง ๗ โมงเช้าของ อีกวัน ตอนเช้าก็มีกิจกรรมบุญตักบาตรเทโว กุศลทั้งนั้นเลย ขอรับ @...พรรษา นี้ หลวงพ่อ (พระครูธรรมธรมนต์ นนฺทโก) ไปจำพรรษาที่วัดป่าธารน้ำทิพย์ โคราช หลังจากออกพรรษาแล้วก็กลับมาที่วัดจากแดง หลวงพ่อได้ให้อโวกแก่ ภิกษุสามเณรว่า โลกของเราทุกวันนี้ร้อนมาก แต่ภายในจิตใจของผู้คนร้อนกว่า ร้อนด้วยไฟราคะ โทสะ โมหะ และน้ำที่จะดับไฟเหล่านี้มีอยู่ในพระพุทธศาสนา ของเรา คือน้ำพระสัทธรรมคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา ให้ภิกษุสามเณรในวัดตั้งใจศึกษาพระธรรมคำสอน ทำให้เณรน้อยมีความศรัทธา ในพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย ขอรับ @...เณรน้อยขอแจ้งข่าวบุญกุศล คืองานบุญกฐินทานของวัดจากแดง ปีนี้ตรงกับวันที่ ๘ พฤศจิกายน ซึ่งนำโดย คุณกิงกาญจน์ อารักษ์พุทธนันท์, คุณสุรศักดิ์ จินาพันธ์ ชมรมไฝธรรมวันพุธ พร้อมด้วยสาธุชนผู้มีจิตศรัทธาทุก ๆ คนที่เณรน้อยไม่ได้เอ่ยนาม ขอให้ทุกท่าน จงพบกับเครื่องประดับมหาลดาประสาธน์ และจีวรที่สำเร็จด้วยฤทธิ์ ในเร็ววัน เณรน้อยขออนุโมทนา สาธุ ขอรับ @.

ถวายภัตตาหาร ณ วัดสามพระยา

สวัสดิ์คะท่านสมาชิกทุกท่าน

ขออนุโมทนาแก่ท่านสมาชิกทุกท่าน และแฟนรายการสายด่วนเพื่อชีวิต แฟนรายการธรรมะคุณากร (บ่อเกิดแห่งคุณธรรม) และท่านนักศึกษา และปฏิบัติธรรม ณ อาคารเรือนปั้นหยาสีเขียว วัดสามพระยา ที่ได้ร่วมกันสร้าง อธิกุศล ถวายภัตตาหารพระภิกษุทั้งวัด ณ วัดสามพระยา ๗ วันติดต่อกัน โดยได้รับความร่วมมืออย่างน่าชื่นใจ

ขออนุโมทนาทุกท่านที่นำอาหารไปร่วมถวาย เช่น **คุณชยุต เชาว์สมภพ** ไปทุกวัน ทำอาหารคาวหวานด้วยตนเองจนครบ ๗ วัน เสาร์-อาทิตย์ ก็ไปทั้งครอบครัวเลย ได้กุศลไปเต็มๆ **คุณณรงค์ศักดิ์ เตชะไกรศรี (เฮียเคี้ยงของคุณสุพจน์)** ไปวันแรกกับวันที่ ๗ ก็จริง แต่ทำกุศลมากมาย เริ่มด้วยก๋วยเตี๋ยวของคาว ยกร้านไปบริการ ๒๐๐ ชาม ของหวานย้อนยุค น้ำแข็งไสหลายอย่าง วันสุดท้ายก็มีก๋วยเตี๋ยวเจ้าใหม่อร่อยกว่าเจ้าเก่าอีก ๒๐๐ ชาม ร่วมถวายสังฆทาน ด้วยย่ามปักสวยงาม พร้อมซองปัจจัยโต๊ะพระผู้ใหญ่ ถวายองค์ละ ๑,๐๐๐ บาท โต๊ะอื่น ๆ รูปละ ๒๐๐ บาท จำนวนพระภิกษุ ๕๒ รูป ขณะรับประทานอาหารได้ปรึกษากันว่าจะถวายปัจจัยเท่าไรดี ตกลงกันว่ารูปละ ๒๐๐ บาท **คุณณรงค์ศักดิ์** บอกว่า “**ผมจะแลกธนบัตรใหม่ๆ มา ๑๒,๐๐๐ บาท**” พี่ก็จะมอบเงินให้ท่านไปเพื่อแลกธนบัตรใบใหม่ๆ **คุณณรงค์ศักดิ์** บอกว่า “**ไม่ต้องครับ ผมจะถวายเอง**” พี่ก็บอกว่า “**งั้นพี่และท่านสาธุชนอื่นก็ไม่ได้ทำบุญชึคะ คนละครึ่งก็แล้วกัน**” จากนั้นก็มอบเงินให้ท่าน ๖,๐๐๐ บาท

คุณณรงค์ศักดิ์ รับเงิน ๖,๐๐๐ บาทไป แล้วก็ส่งคืนมาว่า “**เอาเงินนี้ถวายภัตตาหารต่อกี่แล้วกันนะครับ**” จะว่าอย่างไรล่ะคะ นอกจากอนุโมทนาสาธุจริง ๆ ท่านผู้ฟังวิทยุบางท่านส่งเงินมา ๗๐ บาทบ้าง ๗๐๐ บาทบ้าง ๗,๐๐๐ บาทบ้าง แสดงเจตนาขอร่วมทำกุศลด้วยทุกวัน ค่าใช้จ่ายทั้งหมดกว่า ๔๖,๒๕๐ บาท

ทั้งนี้เป็นค่าอาหาร ๓๘,๗๕๐ บาท ที่เหลือเป็นค่าแรง ค่าทำอาหาร ค่าล้างจาน ของทางวัด ๕-๖ คน เป็นเงินจำนวน ๗,๕๐๐ บาท ทั้งนี้ก็ต้องขอบคุณ **น้องจิต อัคราพร คุณารังษี** ผู้จัดซื้ออาหารมาส่งโรงครัวได้ในราคามหัศจรรย์ อาทิเช่น ซื่อหมู ๕ กิโล ได้ ๖ กิโล หรือ ๗ กิโล แทบทุกรายการ ก็ต้องชม **แม่ค้ำมหานาค** ผู้ฉลาดในการสร้างกุศลและใจบุญจริง ๆ ไม่ว่าเราจะทำโรงทานที่สนามหลวงเมื่อไร ก็ได้รับความร่วมมือเช่นเดียวกัน **น้องจิต** เหนื่อยจนน้ำหนักลดไปหลายกิโล ผลบุญทันตาเห็นเลยนะคะ คงจะไม่ปวดเข่าอีกเพราะน้ำหนักลดลง **น้องสรณา** ก็มาช่วยทุกวัน **น้องวศินี น้องรุ่งเรือง** ทำอาหารมาจากบ้าน ทำเองมาถวาย พระทุกวัน บางวันบ้านเธอฝนตก มาทันพระฉันได้ ๑ รูป ก็หมดเวลาพอดี คือ ทุกรูปอิ่มเรียบร้อยแล้ว

บรรยากาศเต็มไปด้วยความปีติโสมนัส ท่านที่มาร่วมทำบุญจะถามว่า **“ให้ช่วยทำอะไรบ้างคะ”** ในวันอาทิตย์และวันจันทร์ ซึ่งเป็นวันที่ ๖ และ ๗ ของการถวายภัตตาหาร มีการกรวดน้ำ อุทิศกุศล และความปรารณาร่วมกัน เป็นความปรารถนาที่งดงาม น่าประทับใจ ซึ่งเราจะได้อิच्छฐานร่วมกันอีกครั้ง ในช่วงปีใหม่นะคะ วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ เป็นวันเกิดของท่าน **อ.ประณีต ก้องสมุทร** ท่านก็มาร่วมถวายภัตตาหาร ถวายหนังสือ ถวายน้ำปลามะม่วง แสนอร่อย ส้มกล้วยอันไปเลยนะคะ เงินส่วนที่เหลือได้ถวาย ท่านพระมหาประนอม ท่านรองเจ้าอาวาสวัดจากแดง ซึ่งจะได้นำไปถวายในวันที่ ๑๘ ตุลาคม นี้ ๔๐,๐๐๐ บาท แพนรายการสายด่วนเพื่อชีวิต ถวายเป็นค่าภัตตาหารพระภิกษุที่มาศึกษา ณ วัดจากแดง ๑๐,๐๐๐ บาท รวมเป็น ๕๐,๐๐๐ บาท ก็ขออนุโมทนากับทุก ท่านนะคะ ๔๐,๐๐๐ บาท ถวายเป็นค่าช่วยพิมพ์หนังสือคัมภีร์วิสุทธิมรรค

ขอความเจริญก้าวหน้าทั้งทางโลก และทางธรรม จงมีแก่เราทุกท่าน อายุ วรรณะ สุข พละ และมีปัญญาบารมี ย่อมเกิดแก่เราทุกท่าน จบท้ายจดหมาย ด้วยความยินดี กุศล เป็นปัจจัยให้เกิดกุศล **คุณสุพจน์ รัศมีสวนสร้อย** ได้รับ ฟังข่าว และช่วยออกอากาศ ในช่วงที่พี่มาทำบุญติดกัน ๗ วันนี้ ก็ขอขอบคุณมา

ณ ที่นี้ นะคะ ขออนุโมทนา กับ **คุณสนธิชัย ทวีโชคทรัพย์สิน** และ **คุณสุทิน อินทร์ชัย** ที่ได้ นำหนังสืออุทิศกุศลตามพระไตรปิฎก มาร่วมถวายพระภิกษุ ในงานด้วยนะคะ

อย่าลืม วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ไปทอดกฐิน ณ วัดจากแดงกันนะคะ
๔ - ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ขอลาไปกราบพระบรมศาสดา ณ ประเทศอินเดีย

แล้วพบกันนะคะ **ขอบคุณค่ะ**
อิศริยา นุตสาระ

รายชื่อเข้าถวายภัตตาหารเพล

ประจำเดือน ตุลาคม ๒๕๕๑

☸ เจ้าภาพประจำวันจันทร์และวันศุกร์	☸ คุณมณูญ-รศ.นงนารถ เดชณรงค์
☸ คุณเสงี่ยม ศรีอนันต์	☸ คุณแม่เอียง แซ่ตั้ง
☸ เจ้าภาพประจำวันอังคาร	☸ Mr. Hsi-yuan, wu
☸ คุณสมลักษณ์ แซ่ไหล	☸ แฟนรายการ สายด่วนเพื่อชีวิต (คุณสุพจน์ รัศมีสวนสร้อย)
☸ คณะอภิธรรมบางประเภท	☸ ครอบครัวสงวนจิรวัดน์
☸ คุณประจง สารกิจปรีชา	☸ ครอบครัวเดชวิทย์วัฒน์
☸ คุณสงวนศรี สร้อยสุวรรณ	☸ คุณศรีสวัสดิ์ เอี่ยมเจริญ
☸ คุณไตรทิพย์ พรหมชุติมา	☸ คุณสมถวิล เสือไพฑูรย์
☸ คุณจินตนา มานะกิจ และครอบครัว	☸ คุณปรีดา-วรรณ แซ่ลิ้ม
☸ คุณกุหลาบ หนูลอย	☸ คุณป่าสมบูรณ์ แส่นชื่น
☸ คุณแม่มณี แซ่ลิ้ม	☸ คุณนิภา ฉวีวานิชกุล และครอบครัว
☸ คุณแม่อนงค์ ลั่นทมทอง	☸ คุณดวงกมล และครอบครัวปฎิมาสุนทร
☸ คุณสวัสดิ์ พลายเพชร	☸ คุณจิระเมธา สังข์เกษม
☸ คุณชาวรรณ และเพื่อน ๆ	☸ คุณศรีสุวัฒน์ เอี่ยมเจริญ
☸ คุณมาลี กะทินหอม	☸ คุณกชพร รักเดช
☸ คุณภาณี ศรีโสภาเจริญรัตน์	☸ คุณจรัมศรี คุณผ่องศรี
☸ คุณอำไพ มั่งเจริญ	☸ คุณนิพนธ์ จำรูญพันธ์
☸ แฟนรายการธรรมะคุณากร โดย	☸ คุณพรพรรณ เขียรสถิตย์ กลุ่มแม่ครัวจากแดง
☸ อ.อิศริยา นุตสาระ	☸ คุณพรรณี-ชนพัฒน์-ชนรัชต์ เตชวุฒิก
☸ คณะ อ.ธรรม นิยมกิจสัมฤทธิ์	☸ คุณวรัญญ์ จิระวราณิชย์ และครอบครัว
☸ คุณชลธิดา กมลวิศิษฐ์	

